УДК 336.76

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА БІРЖОВІ РИНКИ: ПЕРЕВАГИ ТА ВИКЛИКИ

А. Галат, група ТБ -23-1
О. Горпинченко, канд. екон. наук, доцент
Центральноукраїнський національний технічний університет

Вплив глобалізації та міжнародної торгівлі на економічний розвиток

Глобалізація формує сучасну світову економіку як цілісну інтегровану систему, що ґрунтується на впровадженні передових технологій та посиленні взаємозалежності між країнами. Вона впливає на всі аспекти суспільного життя, сприяючи адаптації національних економік до міжнародних ринкових умов. Одним із ключових чинників цього процесу є міжнародна торгівля, яка виступає рушієм економічного розвитку, дозволяючи долати ресурсні обмеження, розширювати ринки збуту, стимулювати інноваційну індустріалізацію та прискорювати темпи зростання економіки.

Завдяки глобалізації країни отримують можливість ефективніше використовувати власний потенціал, інтегруючись у світову економічну систему, що водночас створює нові виклики, пов’язані з конкуренцією, економічною нерівністю та необхідністю адаптації до швидких змін [1].

Тенденції розвитку біржового ринку в умовах глобалізації світової економіки

Глобалізація суттєво трансформує світові біржові ринки, сприяючи їх універсалізації та інтеграції у єдиний глобальний фінансовий простір. Біржовий ринок, як вища форма організованої торгівлі, охоплює товарні, фондові та валютні біржі, які в умовах глобалізації об'єднуються у міжнародні торговельні майданчики. Цей процес ліквідує національні кордони для учасників біржової торгівлі, посилює конкуренцію та змінює механізми функціонування ринку.

Сучасні технології біржової торгівлі сприяють прискоренню трансакцій, підвищенню ліквідності активів і формуванню прозорого ціноутворення. Біржі стають ключовими центрами глобального руху інвестиційного капіталу, що дозволяє залучати нових учасників ринку, включаючи підприємства, фінансові установи та інвестиційні компанії.

Разом із перевагами, такими як розширення ринкових можливостей та оптимізація біржових операцій, глобалізація створює й нові виклики. Посилення конкуренції між біржовими об'єднаннями, зростання ризиків фінансової нестабільності, необхідність адаптації до швидких технологічних змін та посилення регуляторних вимог вимагають розробки ефективних механізмів управління ризиками та забезпечення стабільності світового біржового ринку [2].

Трансформаційні процеси на фондових ринках в умовах глобалізації

Глобалізація відіграє ключову роль у формуванні та розвитку систем обігу цінних паперів, сприяючи інтеграції національних економік у єдиний світовий ринок капіталів. Фондовий ринок, як один із основних механізмів акумулювання та перерозподілу фінансових ресурсів, стає все більш відкритим і взаємопов’язаним у межах глобальної економічної системи.

Процеси інтернаціоналізації та взаємозалежності ринків виявляються у зростанні обсягів світової торгівлі, розширенні руху капіталу та робочої сили, інтеграції виробничих ланцюгів і злитті фінансових структур. Економічні кордони між державами стають прозорішими, що стимулює розвиток міжнародних біржових майданчиків і прискорює обіг фінансових активів.

Разом із перевагами, такими як розширення інвестиційних можливостей і підвищення ліквідності ринків, глобалізація створює й виклики. Зокрема, посилюється конкуренція між національними та міжнародними біржами, зростають ризики фінансових криз через високу

взаємозалежність ринків, а також ускладнюється регулювання фінансових потоків. Це вимагає нових підходів до управління ризиками, адаптації регуляторних механізмів і забезпечення стабільності глобальної фінансової системи [3].

Глобалізація, економічне зростання та ринкові можливості

Глобалізація сприяє економічному зростанню багатьох країн, інтегруючи їх у світову фінансову систему та розширюючи можливості міжнародної торгівлі. Економічне зростання визначається збільшенням обсягів виробництва товарів і послуг, що відображається у зміні показників валового внутрішнього продукту (ВВП) або валового національного продукту (ВНП). Наприклад, якщо країна виробила товарів і послуг на 9 мільйонів доларів у 2010 році, а в 2011 році цей показник зріс до 9,09 мільйона доларів, темп її економічного зростання складе 1%.

Залежно від рівня розвитку економіки країни поділяються на три групи: промислово розвинені, країни, що розвиваються, і менш розвинені держави. Промислово розвинені країни мають високий рівень доходу, сучасні технології та стабільну фінансову систему. До цієї категорії належать США, Канада, Японія, Південна Корея, більшість країн Західної Європи, а також нові індустріалізовані держави, такі як Китай, Індія, Бразилія та Туреччина.

Менш розвинені країни стикаються з високим рівнем бідності, низькими доходами на душу населення, низькою грамотністю та слаборозвиненою інфраструктурою. Їх економіки здебільшого базуються на сільському господарстві та видобутку природних ресурсів. Більшість таких країн розташовані в Африці та Азії.

Країни, що розвиваються, знаходяться в перехідному періоді від аграрної економіки до індустріальної. Вони демонструють покращення в рівні освіти, технологій та зростання доходів. Уряди цих країн активно працюють над залученням інвестицій та створенням сприятливого бізнес-клімату. Серед таких країн можна виділити багато держав Латинської Америки та Азії.

Хоча найбільші ринкові можливості зосереджені у промислово розвинених країнах, де населення має високий рівень доходу, глобалізація сприяє розширенню ринків у країнах, що розвиваються. Водночас, вона створює виклики, такі як нерівномірний розподіл економічних вигод, загострення конкуренції та необхідність адаптації до змін глобальної фінансової системи [4].

Список літератури

1. Перегляд вплив глобалізації та міжнародної торгівлі на економічний розвиток. URL: http://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/370/357 (дата звернення: 03.04.2025).

2. Журнал «Ефективна економіка» - наукове фахове видання з питань економіки. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2021/92.pdf (дата звернення: 03.04.2025).

3. Трансформаційні процеси на фондових ринках в умовах глобалізації. URL: https://eurodev.duan.edu.ua/images/PDF/2013/2/32.pdf (дата звернення: 03.04.2025).

4. Переваги та виклики глобалізації URL: https://ukrayinska.libretexts.org/%D0%91%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81/%D0%9C%D0%B0%D1%80%D0%BA%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B3/%D0%9A%D0%BD%D0%B8%D0%B3%D0%B0%3A_%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BF%D0%B8_%D0%BC%D0%B0%D1%80%D0%BA%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B3%D1%83_(Lumen)/14%3A_%D0%93%D0%BB%D0%BE%D0%B1%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BC%D0%B0%D1%80%D0%BA%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B3/14.02%3A_%D0%9F%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B2%D0%B0%D0%B3%D0%B8_%D1%82%D0%B0_%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D0%B8%D0%BA%D0%B8_%D0%B3%D0%BB%D0%BE%D0%B1%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97 (дата звернення: 03.04.2025).